

OPINIONS

NATO: ΗΠΑ, Γαλλία και Ελλάδα

Του Μιλτιάδη Νεκτάριου

Ο ρόλος του NATO στον 21ο αιώνα είναι υπό επανεξέταση τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Ε.Ε. Ο Ψυχρός Πόλεμος τελείωσε με καταφανή νίκη της Ατλαντικής Συμμαχίας και πλήρη ευόδωση των στόχων που είχε θέσει με την ίδρυση του οργανισμού, αμέσως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Ελλάδα άντλησε σημαντικά οφέλη από τη συμμετοχή της στο NATO, αλλά υπέστη και αρκετές απώλειες.

Η νέα μορφή του NATO βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Στην πρόσφατη Διάσκεψη για την Ασφάλεια στο Μόναχο, ο νέος πρόεδρος Μπάιντεν δήλωσε emphaticά ότι η Αμερική επέστρεψε στον παραδοσιακό της ρόλο, ως ηγέτιδα του NATO, μετά την τετραετία Τραμπ που είχε υποβαθμίσει τον ρόλο των Ευρωπαίων στη Συμμαχία. Ωστόσο, η πραγματικότητα διαφέρει σε δύο σημαντικά σημεία. Πρώτον, τα προβλήματα στη συνοχή του NATO είχαν αρχίσει πολύ πριν από την προεδρία Τραμπ. Δεύτερον, δεν υπάρχει πλέον συναντιληψη ή προθυμία μεταξύ των Ευρωπαίων για να ακολουθήσουν τις ΗΠΑ στις νέες προτεραιότητες της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής.

Η εσωτερική συνοχή του NATO είχε διαρραγεί τουλάχιστον 20 χρόνια προτού ο Τραμπ αναλάβει την προεδρία των ΗΠΑ. Το βασικό πρόβλημα του NATO ήταν η ανισοκατανομή του κόστους της Συμμαχίας. Το 2011 ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Ρόμπερτ Γκέιτς ανέφερε ότι «η ωμή αλήθεια είναι ότι το Κογκρέσο και το πολιτικό κατεστημένο των ΗΠΑ έχουν χάσει πλέον την υπομονή τους με τις χώρες εκείνες που δεν είναι διατεθειμένες να επενδύσουν στη δική τους ασφάλεια, ενώ έχουν όλες τις δυνατότητες να το κάνουν». Το 2014, σε συνάντηση των υπουργών Αμυνας του NATO, ο Αμερικανός υπουργός Αμυνας Τσακ Χάγκελ δήλωσε ότι οι Ευρωπαίοι σύμμαχοι πρέπει να επωμιστούν περισσότερα βάρη για την κοινή άμυνα, διότι διαφορετικά η Συμμαχία θα αποδυναμωθεί. Τότε όμως μόνο 10 χώρες (μεταξύ αυτών και η Ελλάδα) από τα 30 μέλη του NATO δαπανούσαν περισσότερο από το 2% του ΑΕΠ σε αμυντικές δαπάνες. Χώρες όπως η Γερμανία υποσχέθηκαν να προσεγγίσουν αυτό το επίπεδο μέχρι το 2031.

Τα προβλήματα του NATO, όμως, πλέον υπερβαίνουν την ανισοκατανομή των αμυντικών δαπανών. Αρκετές χώρες, όπως η Πολωνία, η Ουγγαρία και η Τουρκία, παραβιάζουν συστηματικά τις δημοκρατικές αρχές στη λειτουργία τους, απειλώντας την ίδια την ψυχή της Συμμαχίας. Η πιο ενδιαφέρουσα όμως αποκλίνουσα συμπεριφορά προέρχεται από τη στάση της Γαλλίας. Ο πρόεδρος Μακρόν έχει μιλήσει επανειλημμένως για το κλινικά νεκρό NATO, ενώ στην προαναφερθείσα Διάσκεψη του Μονάχου τοποθετήθηκε ως εξής: «Ακουσα

τον πρόεδρο Μπάιντεν να αναφέρεται στις κοινές προκλήσεις, αλλά εμείς έχουμε μια ιδιαίτερη ατζέντα και πρέπει να έχουμε στρατηγική αυτονομία. Η Ευρώπη πρέπει να ασχοληθεί περισσότερο με τη γειτονιά της και να αναλάβει περισσότερα βάρη για την άμυνα και την προστασία της».

Το βασικό μήνυμα που αναδεικνύεται από τα παραπάνω γεγονότα είναι ότι στις αρχές του 21ου αιώνα έχουν αλλάξει πλέον οι προτεραιότητες τόσο για τις ΗΠΑ όσο και για την Ευρώπη. Η Αμερική έχει πλέον επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση της Κίνας, η οικονομία της οποίας θα ξεπεράσει αυτή της Αμερικής μεταξύ των ετών 2030-2040. Και τις δύο πλευρές θα πρέπει να απασχολεί η νομοτέλεια του δόγματος του Θουκυδίδη και θα χρειαστούν ευρύτερες εξισορροπήσεις συμφερόντων για να αποφευχθεί η σύγκρουση των δύο υπερδυνάμεων. Από την άλλη πλευρά, η Ευρώπη δεν απειλείται πλέον από το ανατολικό μπλοκ. Η Ρωσία δεν είναι σε θέση να απειλήσει την ενιαία Ευρώπη.

Επομένως, το κρίσιμο ερώτημα είναι πώς θα πορευτεί η Ε.Ε. τις επόμενες δεκαετίες και ποια θέση θα διεκδικήσει στον νέο παγκόσμιο συσχετισμό δυνάμεων. Για την Ελλάδα δεν έχει νόημα να ασχολείται με την τύχη του NATO. Η χώρα μας πρέπει να συμμετέχει πάντα στη συμμαχία αυτή, αλλά η νέα προτεραιότητα στην εξωτερική πολιτική πρέπει να είναι η πρόσδεση στο άρμα της Γαλλίας. Η Γαλλία είναι η μόνη χώρα της Ε.Ε. που μπορεί και πρέπει να ηγηθεί στη διαμόρφωση της ενιαίας αμυντικής στρατηγικής της Ένωσης. Αυτός θα είναι και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να αντισταθμίσει τη σχετική οικονομική ισχύ της Γερμανίας. Η Ελλάδα πρέπει να προτρέξει και να συνάψει αμυντική συμφωνία με τη Γαλλία και να ανακοινώσει ότι θα προμηθεύεται όπλα μόνο από τη Γαλλία. Επιπλέον, θα πρέπει να προηγηθεί παντός άλλου στη διαμόρφωση της συμμαχίας των Νοτιών που προωθεί η Γαλλία, ως αντιστάθμισμα στις αντιδράσεις των Βορείων για τη σχετική υπεροχή της Γαλλίας στην εξωτερική και αμυντική πολιτική. Σε βάθος χρόνου, θα βρεθούν οι κατάλληλες ισορροπίες και θα διαμορφωθεί η ενιαία Ε.Ε. τόσο σε οικονομικό όσο και σε αμυντικό επίπεδο, διότι οι χώρες του Βορρά δεν πρόκειται να αυτοκτονήσουν οικονομικά προκαλώντας μια διάσπαση του μεγαλύτερου και ισχυρότερου μπλοκ του πλανήτη. Πολύ περισσότερο όταν οι χώρες του Βορρά θα είναι οι πιο ωφελημένες από τις εξελίξεις αυτές. Το κρίσιμο στοιχείο είναι ποιος συσχετισμός δυνάμεων θα επιβάλει μια τέτοια πολιτική στους Βόρειους. Η παρούσα συγκυρία με Μακρόν και Ντράγκι είναι ιδεώδης για την προώθηση της συμμαχίας των Νοτιών. Η Ελλάδα πρέπει να είναι ο τρίτος εταίρος.

Η Ευρώπη κλείνει τα μάτια στην ουσία του μεταναστευτικού προβλήματος!

Του Μανούσου Γ. Βολουδάκη

Συζητείται αυτόν τον καιρό ένα σύνολο προτάσεων ευρωπαϊκών κανονισμών, το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ονομάζει Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Δυστυχώς, το σύμφωνο αυτό είναι κατώτερο των περιστάσεων.

Η Ε.Ε. δείχνει να αντιμετωπίζει τις μεταναστευτικές ροές ως ένα δεδομένο της ζωής, επί του οποίου δεν μπορεί να έχει άλλη παρέμβαση παρά μόνο να σχεδιάσει τον κατάλληλο τρόπο υποδοχής, ταυτοποίησης και ενσωμάτωσης μεταναστών και προσφύγων.

Ελάχιστη σημασία δίνεται στην αποτροπή του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης.

Η Ευρώπη, όπως την ξέρουμε, δεν μπορεί να επιβιώσει αν στο έδαφός της αναπτύσσονται θύλακες ανθρώπων που αρνούνται ή αδυνατούν να ενσωματωθούν στον ευρωπαϊκό πολιτισμό και τρόπο ζωής. Η Ευρώπη αποτελεί, μεταξύ άλλων, και άθροισμα των εθνικών της ταυτοτήτων.

Το φαινόμενο της ανάπτυξης πληθυσμών μεταναστών απομονωμένων από τον κορμό της κοινωνίας του κράτους που τους φιλοξενεί χαρακτηρίστηκε προσφυώς από τον Γάλλο πρόεδρο Μακρόν «separatisme», δηλαδή αποσχιστική τάση. Ο περιορισμός του φαινομένου προϋποθέτει την αποτροπή της παράνομης μετανάστευσης η οποία το τροφοδοτεί. Υπάρχει βέβαια στην Ε.Ε. μια πολιτική επιστροφών για όσους δεν δικαιούνται άσυλο. Τα αποτελέσματα, όμως, της πολιτικής αυτής είναι απογοητευτικά: μόνο το 1/3 όσων λαμβάνουν εντολή αναχώρησης αναχωρεί πραγματικά! Το νέο σύμφωνο δεν συμπεριλαμβάνει διατάξεις οι οποίες αναμένεται να αλλάξουν δραστικά την εικόνα αυτή.

Όσο για την κατανομή των βαρών στο εσωτερικό της Ένωσης, το νέο σύμφωνο μιλά για ισορροπία υπευθυνότητας και αλληλεγγύης, όμως δεν προτείνει, όπως θα έπρεπε, υποχρεωτική αναλογική κατανομή των αιτούντων άσυλο και προσφύγων μεταξύ των κρατών-μελών. Αντ' αυτού, δίνει την επιλογή διαφόρων εμμέσων τρόπων στήριξης των χωρών πρώτης υποδοχής, οι οποίοι τρόποι όμως δεν υποκαθιστούν τη δίκαιη κατανομή του βάρους της φιλοξενίας. Ιδιαίτερα προβληματική είναι η πρόβλεψη του νέου συμφώνου για

τη μεταφορά των αιτούντων άσυλο σε κέντρα υποδοχής κατά μήκος των συνόρων, στα οποία θα αντιμετωπίζονται ως ευρισκομένοι εκτός Ε.Ε. Τόσο το Λιμενικό Σώμα όσο και η ΕΛ.ΑΣ. εκφράζουν την άποψη ότι οι σχετικές διατάξεις επιφέρουν ακύρωση στην πράξη της προστασίας των συνόρων.

Αυτό συμβαίνει διότι έλεγχοι που πρέπει να γίνονται προτού περάσει κανείς τα σύνορα, μεταφέρονται με τον προτεινόμενο κανονισμό εντός του εθνικού εδάφους. Το ζήτημα αφορά και θίγει την εθνική μας κυριαρχία.

Επιπλέον με το νέο σύμφωνο δημιουργείται ανεξέλεγκτη κατάσταση από τις ρυθμίσεις σχετικά με τη συμμετοχή ιδιωτών -των γνωστών ΜΚΟ- σε επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα. Μια κατάσταση που όχι μόνο δυσκολεύει τον έλεγχο των θαλασσιών συνόρων, αλλά δημιουργεί και πρόσθετους κινδύνους και για τους ίδιους τους μετανάστες.

Το νέο σύμφωνο για το άσυλο και τη μετανάστευση συνιστά αποδυνάμωση του σημερινού ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου όσον αφορά την προστασία των συνόρων.

Για όλους αυτούς τους λόγους η Ελλάδα πρέπει να καταψηφίσει το σχέδιο αυτό στα αρμόδια όργανα.

Στον χρόνο που συζητείται το νέο αυτό σύμφωνο βρίσκεται σε εξέλιξη μια άλλη ανησυχητική διεργασία: ένας οργανωμένος πόλεμος κατά της Frontex και του επικεφαλής της Fabrice Leggeri. Ένας πόλεμος βασισμένος σε σειρά ψευδών κατηγοριών περί παρανόμων επαναπροωθήσεων που χάλκευσαν μηχανισμοί της τουρκικής προπαγάνδας, από κοινού με τις γνωστές ΜΚΟ των επαγγελματιών του «ανθρωπισμού». Ένας πόλεμος στον οποίο δυστυχώς συνέβαλαν και κάποιες φωνές Ελλήνων, από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ.

Τέτοιες μέρες πριν από έναν χρόνο, οι επικεφαλής των θεσμών της Ε.Ε. επισκέφθηκαν μαζί με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη τον Εβρο, μετά την οργανωμένη από την Τουρκία απόπειρα μαζικής εισβολής λαθρομεταναστών.

Η εικόνα αυτή ήταν η εικόνα της έμπρακτης ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, η οποία απέδωσε μάλιστα καρπούς. Αυτό το πνεύμα πρέπει να φανερί και στην ευρωπαϊκή νομοθεσία.